

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO VII. * 1966 * ŠT. 9, 10

NOVOTEKS ~

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1966

Letnik VII.

Št. 9. in 10. 1966 (71 in 72)

september, oktober

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava

Papirkonfekcija — obrat

Valvasorjeva tiskarna

Krško

Naklada:

1000 izvodov

VSEBINA:

- Iz zasedanj organov upravljanja
- Spremembe predpisov o zdravstvenem zavarovanju
- Strokovna literatura
- Nesreče pri delu, na poti na delo in z dela v mesecu juliju in avgustu 1966
- Bolezenski izostanki v mesecu juliju in avgustu 1966
- Nekaj novosti s področja Prešernove družbe
- Naša kronika

Z ZASEDANJ ORGANOV UPRAVLJANJA

Na četrti seji je upravni odbor podjetja razpravljajal o perspektivnem načrtu predilnice I do leta 1970, o spremembah in dopolnitvah pravilnika o delovnih razmerjih, o investicijah in investicijsko vzdrževalnih delih ter o izvozu.

Na zahtevo ObS Metlika je bil izdelan predlog srednjeročnega plana predilnice I, ki predvideva povečanje fakturirane realizacije v letu 1967 za 4 % ter povečanje osebnih dohodkov za 12 %. V letu 1967 se predvideva nabava treh novih prstančevih strojev ter povečanje kapacitet nekaterih strojev v predpredilnici, tako da bi v predilnici I z zaposlitvijo 32 novih delavcev povečali proizvodnjo v letu 1968 za 100 ton preje. Osebnih dohodki naj bi se dvignili za 10 %. V letih 1969 in 1970 se ne predvideva povečanje proizvodnje, pač pa porast osebnih dohodkov, ki se naj bi povečali v letu 1969 za 10 %, v letu 1970 pa za nadaljnjih 8 %, tako da bi bili povprečni osebni dohodki v predilnici I leta 1970 90.500 S din. Dvig osebnih dohodkov bo šel na račun skladov, ki se bodo postopoma zmanjševali. Nabava novih strojev bo veljala približno 67.000.000 S din.

O predlogu plana perspektivnega razvoja predilnice I je razpravljajal tudi delavski svet podjetja in ker se je z njim strinjal, je bil poslan ObS Metlika.

7. aprila letos je naš delavski svet sprejel nov pravilnik o delovnih razmerjih. Za tem pa je bil sprejet zakon o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ki je narekoval tudi spremembe in dopolnitve našega pravilnika o delovnih razmerjih.

Glavne značilnosti sprememb in dopolnitev so te, da ni več dopustna interna razglasitev prostih delovnih mest, pač pa se mora to opraviti z javnimi informacijskimi sredstvi, to je objava v tisku oziroma prijava prostih delovnih mest zavodu za zaposlovanje delavcev. Spremenjen je tudi postopek dela razpisne komisije pri sprejemanju kandidatov na delovna mesta.

Tudi pri premeščanju delavca na drugo delovno mesto so spremembe. Do sedaj je bil delavec lahko premeščen na drugo delovno mesto le po sklepu kolektivnega organa, sedaj pa je to v izjemnih primerih v pristojnosti direktorja, vodje sektorja ali službe ter vodje enote in izmene.

V pristojnost komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti spada sedaj tudi ugotavljanje škode, ki je nastala zaradi kršitve delovne dolžnosti.

Po določenih spremenjenega zakona je tudi možna odstranitev delavca z delovnega mesta ali iz podjetja, če je proti njemu uveden kazenski postopek ali če je storil hujšo kršitev delovne dolžnosti in bi njegova prisotnost škodljivo vplivala na ostale delavce. O odstranitvi odloča direktor in vodja sektorja, dokončno pa o zadevi sklepa upravni odbor podjetja.

V predlogu sprememb pravilnika je tudi bolj točno določeno, kaj se smatra za samovoljno prenehanje dela. Po novem zakonu preneha delo z dnem, ko je delavec zapustil delo, medtem ko je bilo prej določeno, da preneha delo z dnem vročitve sklepa o prenehanju dela.

O predlogu sprememb in dopolnitev je razpravljala tudi delavski svet podjetja in ga sprejel.

Pravilnik o delovnih razmerjih bo tiskan v žepnem formatu ter ga bo prejel vsak delavec.

Po prvotnem sklepu delavskega sveta je bilo predvideno, da se uredi in asfaltira spodnji del dvorišča, to je prostor med predilnico in tkalnico, ter dohod na dvorišče. Ker pa bodo v letošnjem letu v glavnem končana vsa gradbena dela, je bilo predlagano, da se uredi vse dvorišče. Asfaltiranje, ureditev kanalizacije, dveh nakladalnih ramp ter ureditev nasadov bo stalo približno 27,000.000 S din. Poleg tega pa bi asfaltirali tudi cesto do menze in prestavili lesene drvarnice.

Delavski svet se je s predlogom strinjal ter odobril za ta dela 27,000.000 S din.

Gradbena dela pri dokončanju laboratorija bodo stala 7,000.000 S din. Obrtniška dela v laboratoriju bomo opravili sami.

Da bi menza predilnice I lahko v redu poslovala, je potrebno urediti prostor za skladišče živil. Za ureditev skladišča živil naj bi se adaptirala in povečala kolesarnica, ki bi začasno služila za potrebe menze, po zgraditvi nove menze pa bi jih uporabljala predilnica.

S predlogom se je delavski svet strinjal ter za ta dela namenil 5,100.000 S din.

Prvotni plan izvoza preje in tkanin preko posrednega izvoza, to je nadaljnje predelave naših izdelkov v trikotažnih in konfekcijskih podjetjih, se je povečal še za okoli 250.000 $\%$ direktnega izvoza, ki ni bil planiran. Ker pa gre tu za dobavo predvsem v zadnjem četrtletju, letos ne moremo pričakovati priliva deviznih sredstev, temveč bodo prispela šele v prvem četrtletju prihodnjega leta.

Plan izvoza je bil do konca avgusta dosežen z 51,5 $\%$. Velike težave so nastale zaradi pomanjkanja surovin, ki jih ne moremo uvoziti zaradi pomanjkanja deviznih sredstev. Z izdobavo izdelkov za izvoz smo v zaostanku, poleg tega pa zlasti trikotažerji redno ne izponjujejo svojih obveznosti glede nakazovanja deviznih sredstev za dobavljeno prejo.

V kritičnem položaju zaradi surovin zaenkrat še nismo bili, ker nam je podjetje Kamensko odstopilo več deviz, kot pa smo jim dobavili tkanin. Zaloge surovin so minimalne; če pa hočemo imeti 3-mesečne zaloge, bo potrebno izvoz povečati. Namesto 51,5 $\%$ realizacije izvoza bi v tem času morala realizacija znašati 80 - 90 $\%$.

Pri vključevanju v izvoz smo do sedaj doživeli dve fazi. Prva faza pomeni pravilno gledanje na nujnost izvoza, kar smo že preživali. Druga faza pa je borba za čimboljšo kvaliteto naših proizvodov. Količinsko proizvajamo za izvoz dovolj, toda zaradi slabe kvalitete proizvodov je za izvoz sposobnih le 58 $\%$ izdelanih proizvodov. To pa je za normalno poslovanje vse premalo.

Kvaliteti bo moral zlasti strokovni kader posvečati veliko več pozornosti kot do sedaj. Upravni odbor je sklenil, da se skliče sestanek strokovnega kadra, kjer se bo razpravljalo o problemih kvalitete in izvoza. Sklenjeno je bilo tudi, da se izdelava pravilnik o nagrajevanju tehničnega kadra, ki bo odredil višino osebnih dohodkov na podlagi dosežene kvalitete izdelkov in izvršenega izvoza.

Izpraznjeno stanovanje v stolpiču II je upravni odbor dodelil Marti Božič pod pogojem, da ga kasneje odkupi. Na predlog stanovanjske komisije je upravni odbor sprejel sklep, da se izdelala predlog popravkov pravilnika o dodelitvi in odpovedi stanovanj, ker nekatera določila tega pravilnika niso dovolj objektivna ter dopuščajo vpliv osebnega faktorja na oceno prosilca.

Po veljavnem sklepu organov upravljanja se vsakega pol leta pregleda ocena delavcev v okviru določenega razpona. Tehnični sektor je izdelal predlog povečanja ocen v okviru določenih razponov, medtem ko ostali sektorji in službe tega niso storili. Zato je upravni odbor sklenil, da se do naslednje seje izdelajo pregledi ocen vseh zaposlenih, istočasno pa naj se izdelajo predlogi za povišanje ocen, ki temelje na delu in sposobnosti posameznika, ne pa na delovni dobi kot do sedaj.

Na naslednji seji je upravni odbor ponovno razpravljajal o oceni delavcev, zlasti pa strokovnega kadra, ter ugotovil, da je na maksimalni postavki 78 % vseh zaposlenih, v sami proizvodnji pa je na maksimumu skoraj 90 % delavcev. Upravni odbor je bil mnenja, da je kriterij povišanja osebnih dohodkov v okviru razponov glede na delovno dobo v podjetju dokaj nepravilno merilo za nagrajevanje. Sprejet je bil sklep, naj komisija za osebne dohodke pri upravnem odboru predlaga povišanje individualnih ocen v okviru razponov delovnih mest ter po potrebi predlaga svetom enot, naj vskladijo predlagane ocene, tako da bodo enotne za vse podjetje.

Na četrti seji je upravni odbor odobril povišanje nagrad za vaje gasilcev, ki znašajo sedaj 5,- N din na uro, za vodjo gasilskih vaj pa 7 N din. Mesečna nagrada za poveljnika in gospodarja pa je odslej 100,- N din.

Na peti seji je upravni odbor razpravljajal o predlogu začasnega sklepa o dodatnih merilih nagrajevanja delavcev.

Namen tega začasnega sklepa je izboljšati kvaliteto in tako zagotoviti čim večje količine naših proizvodov za izvoz. Začasni sklep zadeva predvsem tista delovna mesta, ki imajo vpliv tako na količino kot na kvaliteto izdelkov. Na ta način bodo delavci stimulirani in bodo v večji meri kot doslej skrbeli za boljšo kvaliteto blaga, namenjenega za izvoz.

Nadalje je upravni odbor ustanovil delovno mesto "vrtnar" z oceno 100-120 točk na uro. Vodstvo podjetja je pooblastil, da po lastni presoji uporabi sredstva, ki so namenjena za reprezentanco, za postrežbo članov raznih strokovnih ekskurzij, ki obiščejo podjetje. Sklenil je tudi, da se vsaj enkrat letno povabi člane upravnega odbora poslovnega združenja, da sodelujejo na seji upravnega odbora našega podjetja.

Direktor je seznanil upravni odbor tudi z uspehi sestanka s strokovnim kadrom, ki je bil sklican po sklepu upravnega odbora. Iz razprave je bilo razvidno, da strokovno-tehnični kader zaostaja v pogledu izobraževanja, predvsem pa ne pozna novitet na področju nove tehnologije in je njegovo delo preozko. Na sestanku je bilo načetih le malo problemov, ki se dnevno porajajo v proizvodnji, še manj pa je bilo predlogov za izboljšanje sedanjega stanja.

Poskrbeti je treba, da bo tehnični kader bolj seznanjen z novostmi na področju tekstilne tehnologije. Nabava strokovne literature ni problem. Prav tako je potrebno tudi sodelovanje z domačimi inštituti.

Na sestanku je postalo očitno, da sedanja organizacija podjetja in zasedba delovnih mest ne ustreza v celoti. Predlogi za novo organizacijo služb se že pripravljajo. Po sprejetju nove organizacije pa se bo treba resno pogovoriti o zasedbi delovnih mest. Z organizacijskimi in kadrovskimi spremembami bomo kos vsem težavam, ki bodo še nastale, ter s prizadevnostjo in vstrajnostjo izvršili vse naloge, ki bodo postavljene pred nas.

Na šesti seji je upravni odbor razpravljal o izvozu, normativih kvalitete ter o tem ali bi tožili podjetje Rašica.

Iz poročila je razvidno, da smo do konca septembra dobavili 61,6 % triko preje in 42,9 % tkanin. Skupna realizacija letnega plana izvoza pa znaša 52 %. Ta odstotek bi bil lahko precej višji, saj imamo na zalogi precej preje, ki je nismo dobavili podjetju "Rašica", ker ne izpolnjuje svojih pogodbenih obveznosti.

Trikotažerji, s katerimi imamo pogodbe za izvoz, na splošno zelo slabo izpolnjujejo svoje pogodbene obveznosti. Do konca septembra so nam nakazali le 36,73 % deviznih sredstev za dobavljeno prejo.

Konfekcijska podjetja, preko katerih posredno izvažamo naše tkanine, pa imajo preplačilo 35,49 % deviznih sredstev. Tu nastaja problem nizke realizacije naših pogodbenih obvez. Posebno pereč problem je realizacija naših obvez do podjetja Kamensko, ki je še iz preteklega leta v preplačilu deviznih sredstev. Izdobava podjetju Kamensko bi bila vsekakor večja, če bi nam pravočasno poslali naročila za potrebne količine tkanin za izvoz.

Odprto pa je še vprašanje direktnega izvoza tkanin na Dansko, ker smo zaradi prekasne dobave črnega terilena zamudili dobavne roke. Da se uredi ta zadeva, je upravni odbor podjetja že na četrti seji sklenil, da odpotuje na Dansko zastopnik našega podjetja, ki bo skupno s predstavnikom podjetja Centrotexsil skušal zadevo ugodno rešiti.

Zaradi nizkega doseganja izvoznega plana in nepravočasnega plačila za izvoz namenjene preje smo zašli v težave pri nabavi surovin, zlasti za triko prejo. Ta problem je mogoče rešiti na dva načina: ali zmanjšati proizvodnjo v predilnici ali pa prevzeti izdelavo preje za izvoz v Sovjetsko zvezo. Ponužena cena za prejo za nas ni ugodna, saj je precej nižja, kot nam plačajo trikotažna podjetja za posredni izvoz. Tudi ostali pogoji, zlasti glede kvalitete preje, so precej težki, saj zahtevajo 4-mesečni reklamacijski rok.

Po obširni razpravi o tem problemu je upravni odbor pooblastil direktorja podjetja, da sklene pogodbo s podjetjem Centrotexsil za izdelavo 100 ton preje za direkten izvoz v Sovjetsko zavzo.

Če se hočemo rentabilno vključiti v izvoz, je nujno, da znižamo proizvodne stroške. Ta problem je potrebno temeljito proučiti. Ker dosegamo pri izvozu tkanin ugodnejše cene kot pri izvozu preje, je upravni odbor sklenil, naj se prouči možnost troizmenskega dela v tkalnici. Na ta način bi se ob istem številu zaposlenih zmanjšali proizvodni stroški v tkalnici približno za 1/3, količina tkanin pa bi se povečala za 1/3. Tako bi tudi naše predilnice izdelovale več preje za tkanine, kjer dosegamo ugodnejše cene kot pri preji.

Upravni odbor je sklenil, da se izdelajo podrobni izračuni, o zadevi pa bo razpravljajal na naslednji seji.

Kot je bilo že omenjeno, nam trikotažna podjetja slabo plačujejo prejo za izvoz. Posebno slab plačnik je podjetje Rašica. Zato je upravni odbor sklenil, da se omenjenemu podjetju dobavi samo še preja iz malona in mešanice merinova-volna, kateri ne moremo za devize prodati drugemu podjetju, nato pa se ustavi vsa dobava preje. Nadalje je upravni odbor sklenil, da se podjetje toži, če v 10.dneh ne poravnava vsaj polovice svojih deviznih obvez in vseh zapadlih dinarskih obvez.

Ker delovno mesto "vodja menze" v menzi v Metliki ni zasedeno, je upravni odbor sklenil, da se to delovno mesto razpiše.

Mariji Samec je bila povišana nagrada za čiščenje prostorov in pranje brisač.

Nadalje je upravni odbor sklenil, da se za menzo v Metliki nabavi 8-litrski električni bojler ter pomivalna omara. V menzi v Novem mestu se odpiše zaradi dotrajanosti nagibna tehnica in brzoparilnik, namesto njih pa se nabavi nova tehnica in brzoparilnik. Za vratarnico se nabavi nova oljna peč.

Za gradnjo vodovoda v Cegelnici je upravni odbor podjetja prispeval 1.000,- N din.

Na tretjem zasedanju je delavski svet podjetja poslušal poročilo o delu upravnega odbora, sprejel predloge o dopolnitvi pravilnika o delovnih razmerjih ter poslušal poročilo o izvajanju sklepov delavskega sveta za vračilo investicijskih deviznih kreditov.

Sklep o plačilu strojne opreme za predilnico II in pripravo tkalnice je bil izvršen. Po poravnavi deviznega kredita z dinarskimi sredstvi v višini 285.000.000 S din je ostal še dolg 15.000 S ter obresti za ta kredit. Tako bomo dobili vrnjen depozit v višini 76.000.000 S din.

Za plačilo letos nabavljenih predilnih strojev in krčilnega stroja je bilo odkupljenih 40.000 S. Za dokončno plačilo teh strojev pa se bo najel devizni kredit v višini 28.162 S.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnem zavarovanju določa med drugim tudi to, da morajo gospodarske organizacije določiti višino nadomestila za prve 3 dni bolezenskih izostankov. Delavski svet podjetja je sklenil, da se višina nadomestila za prve 3 dni plača iz sredstev podjetja po istih merilih kot nadomestilo za bolezenske izostanke od 4 do 7 dni.

Svet predilnice I je na svoji seji razpravljajal o problemih proizvodnje in izvoza. Vodja enote je seznanil svet enote o sklepih upravnega odbora glede izdelave preje za izvoz v Sovjetsko zvezo. Svet je bil mnenja, da bodo v predilnici z vestnim delom in dobrimi surovinami lahko izdelali kvalitetno prejo.

Svet enote je v smislu pravilnika o delovnih razmerjih določil dodatne dopuste delavcem, ki so delali v I. polovici leta v nočni izmeni.

Razpravljali so tudi o povišanju razpona na delovnem mestu "kontrola preje", toda ker se pripravlja popravek pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, je bila rešitev tega vprašanja odložena.

Svet enote predlaga upravnemu odboru, da odobri nabavo potrebne ga gasilskega inventarja.

O pritožbi Barice Bučan in Jožeta Matjašiča glede ocene prošnje za stanovanje je bil svet enote mnenja, da je stanovanjska komisija prošnji pravilno ocenila, zato je pritožbi zavrnil.

Nadalje predlaga svet enote, da se spremenijo kriteriji o dodeljevanju kreditov za gradnjo stanovanj. Kredit naj bi dobil tudi tisti delavec, ki sam ni kreditno sposoben za najetje celega kredita in katerega zakonec je zaposlen v drugem podjetju in ima tam možnosti dobiti manjši kredit. V tem primeru naj bi prosilec dobil kredit do višini svoje kreditne sposobnosti.

Jože Udovič

SPREMEMBE PREDPISOV O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

Med zavarovanci je precej nejasnosti glede načina izplačevanja nadomestila za čas nezmožnosti za delo po novem zakonu. Zato jim bodo služila naslednja pojasnila:

Predvsem se je spremenila osnova za nadomestilo. Po prejšnjih predpisih so se všteli v osnovo izplačani osebni dohodki v zadnjih treh mesecih pred obolenjem. Po novem zakonu pa se izračunava osnova za nadomestilo iz povprečnega osebnega dohodka, ki ga je zavarovanec prejel za preteklo leto, to je za leto 1965. Tako se računa od 28. julija dalje, ko je stopil zakon v veljavo. Za zavarovance, ki bodo zboleli po 1/1-1967 pa se bodo že upoštevali osebni dohodki, izplačani v letu 1966. Tistim zavarovancem, ki so v preteklem letu delali pri drugi organizaciji ali pri več organizacijah, se vzame kot osnova za nadomestilo povprečni znesek osebnega dohodka, ki ga je prejel pri vseh organizacijah. Če pa je dobil zavarovanec v preteklem letu osebni dohodek manj kot za tri mesece ali če ga sploh ni dobil, se vzame kot osnova za nadomestilo povprečni znesek osebnega dohodka, ki ga je dobil v tekočem letu, dokler ni iz kakršnega koli vzroka prenehal delati.

Vajencem in učencem strokovnih šol s praktičnim poukom se vzame kot osnova za nadomestilo povprečni mesečni znesek nagrad, ki so jih dobili v zadnjih treh mesecih pred mesecem, v katerem so zboleli.

Po novem zakonu uveljavljajo zavarovanci nadomestilo osebnega dohodka, kadar ne morejo delati zaradi bolezni ali zaradi nege obolelega družinskega člana, za prve tri dni zadržanosti od dela pri podjetju, in sicer na račun osebnih dohodkov. Višino nadomestila je določil delavski svet, in sicer 80 % od osnove. Višina nadomestila je torej ista, kot se je izplačevala do sedaj oziroma do sprejetja novega zakona. Za to izplačilo podjetja ne dobijo povračila od sklada za zdravstveno zavarovanje.

Skladi zdravstvenega zavarovanja bodo po tej spremembi na podlagi sklepa skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja odstopali kot pavšalno nadomestilo organizacijam del prispevka za zdravstveno zavarovanje samo še za tista nadomestila

osebnega dohodka, ki ne gredo neposredno na račun organizacij samih, torej za nadomestilo osebnega dohodka od četrtega do tridesetega dne bolezenskega dopusta in nege obolelega družinskega člana, za druge primere zadržanosti pa kot doslej od prvega do tridesetega dne. Namen spremembe je, da delovne organizacije same bolj skrbijo za preprečevanje nepotrebni-
nih bolezenskih izostankov in odsotnosti zaradi nega obolelega družinskega člana. Kolikor manj bodo namreč imele delovne organizacije stroškov za nadomestila za tri dni, toliko več sredstev bo ostalo za osebne dohodke in druge potrebe organizacije.

Zavarovalna doba in višina nadomestila

Zavarovanec dobi pravico do polne oskrbnine, če je zavarovan najmanj 9 mesecev ali s presledki v zadnjih dveh letih najmanj 18 mesecev.

Znesek nadomestila znaša:

- 80 % od osnove za prvih 7 dni, 90 % od osnove od 8 do 60 dni in 100 % od osnove od 61. dne izostanka z dela - za zavarovanca, ki izpolnjuje pogoje predhodnega zavarovanja;
- 60 % osnove za prvih 7 dni, 70 % od osnove od 7. do 6. dne in 100 % od osnove od 61. dne izostanka z dela - za zavarovanca, ki ne izpolnjuje pogoja predhodnega zavarovanja.

Nadomestilo osebnega dohodka, ki znaša 100 % od osnove, gre od prvega dne izostanka z dela zavarovancem, pri katerih je začasna nezmožnost za delo posledica nesreče pri delu ali poklicnega obolenja ter vajencem in zavarovancem, določenim za spremljevalce bolnikom. Zavarovancem, ki se med začasno nezmožnostjo za delo zdravijo v bolnici, se to nadomestilo zmanjša za 40 % če nimajo družinskih članov, za 20 % če imajo enega in za 10 % če imajo dva družinska člana.

Zavarovancem, ki imajo tri ali več družinskih članov se nadomestilo ne zmanjša.

Za družinske člane zavarovanca se smatrajo samo ožji člani (možena, otroci), starši se štejejo za širše družinske člane. Materi pripada za otroke, mlajše od 15 let, največ 15 dni bolezenskega dopusta, za otroke starejše od 15 let pa samo 7 dni, če nima nikogar v družini, da bi ga negoval.

Nadomestilo osebnega dohodka med porodniškim dopustom znaša:

- 100 % osnove, če je bila zavarovanka neposredno pred porodom zavarovana brez presledka najmanj šest mesecev ali s presledki v zadnjih dveh letih najmanj 12 mesecev;
- 80 % od osnove, če zavarovanka neposredno pred porodom ne izpolnjuje zavarovalnega pogoja.

(Se nadaljuje)

Mimica Seničar

STROKOVNA LITERATURA

V strokovni knjižnici tovarne se kopičijo knjige, revije in glasila s strokovno tematiko. Precej sestavkov, ki bi koristili našim sodelavcem, ostane neprečitanih, ker zanje nihče ne ve. Zato smo se odločili, da bomo v našem glasilu objavili izvlečke iz teh sestavkov z navedbo knjige, revije ali glasila, številke in strani.

Kdor bo želel ta ali oni članek prečitati, se bo zglasil v splošnem sektorju kjer bo lahko dobil zahtevano literaturo na vpogled.

Josip Simunič: Uporaba toplotne energije v tekstilni industriji z dodatkom akomulatorja toplote (Tekstil 7/66, str. 466-486)

Avtor članka ugotavlja, da se v tekstilni industriji uporabi toplotna energija za tehnološke potrebe v neenakomernih količinah. Skupna poraba toplote v tovarni v času obremenitve zavisi od števila strojev, ki uporabljajo toplotno energijo, in števila prostorov, ki jih moramo pozimi segrevati.

Nadalje govori avtor o možnosti akumulacije toplote v parnem kotlu, delovanju akumulacije toplote, principu delovanja in izračunu akomulatorja s padom pritiska ter o izvedbi vključevanja akomulatorja s padom pritiska v parni sistem. V zaključku navaja nekaj primerov.

sektorjih proizvodnje. Navedene so mešanice poliesterskih vlaken z ostalimi vlakni. Prikazane so tudi devizne kalkulacije za tkanine, izdelane v mešanici s sintetičnimi vlakni in volno. Računsko je nakazana ekonomska upravičenost uporabe poliesterskih vlaken za tehnične artikle, kot so filtri, varovalne obleke, obloge za valjčke na kalandrih, polstenine in vrvi. Na koncu avtor ugotavlja, da se mora ta problem reševati kompleksno in da se mora postaviti na čim širšo znanstveno podlagi. V tem smislu je treba pospeševati znanstveno raziskovalno delo na tem področju.

Ivo Belin: Mednarodno tržišče tekstila (Tekstil 8/66, str. 582-596)

Članek obravnava proizvodnjo in stanje na mednarodnem tržišču za vsa vlakna. Nadalje članek omenja težko situacijo evropske tekstilne industrije ter navaja neke predloge za rešitev tega problema. V članku "Razvoj španske tekstilne industrije" isti avtor ugotavlja, da proizvodnja in poraba zaostajata za planiranimi količinami ter navaja perspektive za bodočnost.

Herbert Samuda: Čiščenje svetlobnih teles (Tekstil 8/66, str. 603-604)

Navzlic temu, da je električna razsvetljava sama po sebi čista, se vendar površine svetlobnih teles zapraše kot vsi predmeti v proizvodnem prostoru. To opazimo na izgubi svetlobe, kar vpliva na hitro utrujanje zaposlenih in na zmanjševanje proizvodnosti in kvalitete izdelave ter na večjo možnost poškodb. Pri opravljanju grobih del je potrebna razsvetljava najmanj 60 luxov, za srednjo točnost pri delu potrebujemo 120 luxov, za natančno delo 250 luxov, za zelo natančno delo pa 600 luxov. Navedeni so podatki o zmanjšanju svetlobe zaradi zaprašenih svetlobnih teles. V zaključku avtor navaja, da je nujno često čiščenje svetlobnih teles, žarnic in obločnic, kakor tudi vsakoletno pleskanje stropov in sten s svetlimi barvami, ker je to mnogo ceneje od izgub, ki nastajajo zaradi nezadostne razsvetljave.

Aparati za preiskušanje tekstila v izvedbi tvrdke ZWEIGLE (Tekstil 8/66, str. 605 - 608)

Z namenom, da se oceni uporabna vrednost tekstilnih materialov, gradijo razne aparate za mehanično preizkušavanje tekstila. Eden izmed zelo poznanih proizvajalcev teh aparatov je prav gotovo tvrdka Zweigle KG, Reutlingen, ZR Nemčija.

V sestavku je navedenih nekaj aparatov za preizkušanje, kot so aparati za preizkušanje vlaken, aparati za ugotavljanje zavojev in zasukov, kvadrantne tehnice, na katerih odčitavajo razen težine m^2 še denie, ali tex finoče.

Ista firma pripravlja izdelavo raznih modelov, aparatov za določanje in kontrolo enakomernosti prej ter aparatov za ugotavljanje "polling" efekta, ki se pojavljajo na nekaterih materialih in drugi.

Miša Jovanovič: Kemijska vlakna (Tekstil 8/66, str. 626 - 627)

Avtor članka opisuje in obrazlaga razne preje, kot acribel, agilon, allyn-707, alon, alprona, anilona, avceram, BNS nylon, BRI-nylon x-21.

Tabela - učinek za tkalnice in sicer število votkov na uro od 70 - 100 % za obrate statev od 80 - 230 na minuto (Tekstil 8/66, str. 612 - 613)

Radoslav Vasič: Izpopolnjen postopek predenja sintetičnega vlakna v mešanici z volno (Tekstil 9/66, str. 700 - 707)

Članek govori najprej o sintetičnem vlaknu "Dralon" v mešanici z volno, nato pa o prilagajanju strojev za predenje mešanic ali čiste sintetičke. Nato obravnava mikanje, česanje, predenje po klasičnem načinu, predenje po krajšem postopku, dvojenje in sukanje ter pri vsakem postopku primerjavo z istim delom, kot če bi se predla volna oziroma mešanica volna-sintetika.

M. Brancelj: Stroj za dvojno sukanje tvrdke Volkmann (Tekstil 9/66, str. 712 - 715)

V sestavku opisuje avtor stroj in postopek pri sukanju ter v zaključku navaja prednosti tega načina v primeri s klasičnim načinom s prstanom in tekačem.

Ena od važnih prednosti stroja za dvojno sukanje je ta, da dobimo veliko dolžine brez vozlov ter večjo proizvodnjo na enoto časa. Ker se pri stroju za dvojno sukanje vrše hkrati dve operaciji, to je sukanje in križno previjanje, odpade ena delovna operacija, s tem pa tudi transport, tehtanje in obračunavanje.

Tabela za prakso v tekstilni industriji (Tekstil 9/66, str. 716 - 719)

- a) Tabela za obračunavanje številke in N_{ep} v Nm, TD-denier in Tt-tex od številke N_{ep} 4 do N_{ep} 100. Nato tabela iz Tt-tex v Td-denier, Nm in N_{ep} od številke Tt-tex 5 do Tt-tex 100, v tretji tabeli iz Nm 6 v N_{ep} , Tt-tex in Td-denier od številke Nm 6 do Nm 100.
- b) Univerzalno številčenje tex
tabela z imeni in kraticami ter vrednotenje tex (dolžine na 1 g teže preje) za kilotex, hektotex, dekatex ali centitex, tex, decitex, centitex in militex.
- v) Formula za izračunavanje finoče preje za
Tt = tex sistem Titer tex
Td = mednarodni titer - denier sistem
 N_{ep} = angleško številčenje za bombažno prejo
Nm = metrijsko številčenje

Nove barve, kemikalije in pomožna sredstva (Tekstil 9/66, str. 728)

IGRANOLBRILLANTVIOLETT FLS

J.R. Gligy AG Basel

Novo barvilo, ki izpopolnjuje praznino v asortimanu Irgano-S barvil. To barvilo da volni, sintetičnim vlakninam in naravni svili pri barvanju ali tiskanju zelo čiste modrikaste in vijoličaste nianse.

Čiste modre in zelene nianse na volni JR Geigy AG Basel

Možnost dobivanja čistih modrih in zelenkastih nians na volni je prikazana v vzorčni karti št. 01143 "Kombinirani toni na volni z irgalbrillantblau 7 GS, Solophenyltürkisblau GL in Irganolgelb 4 GLS. S temi barvili se dobijo modre in zelene nianse, ki so zelo živahne in obstojne proti vodi in svetlobi.

Miša Jovanović: Kemijska vlakna in karakteristike navedenih vlaken (Tekstil 9/66, str. 729)

Bel-Acribel (bel akribel) poliakrilnitrilno vlakno
Bodanyl (bodanjil) poliamidni filament
Blue "C" Nylon (blu si najlon) - nova varianta Najlona tipa 66
Celon (Silon) - poliamidno vlakno
Cetryl (Sitril) - polipropilensko vlakno
Clevyl T (Klevil te) - polivinil-klorid
Colvera (Kolvera) - polinožno vlakno
Curlene (Kurlin) - polietilenski filoment
Crepeset (Krepset) - najlon, gilament
Crilenka (Krilenska) - poliakrilnitrilna vlakna
Crimplene (Krimplen) - voluminizirana terylen preja
Denulon (danulon) - poliamidno vlakno
Dedotex (dedoteks) - teksurirana najlon preja
Dicel (dajsel) - acetatna svila
Dorlastan - elastična nit
Dynacor (dajnakor) - rejon

Danilo Kovačič.

NESREČE PRI DELU, NA POTI NA DELO IN Z DELA
v mesecu juliju in avgustu 1966

6. julija se je ponesrečil pri delu Andrej Jerovšek, strojni ključavničar.

Imenovani je v strojni delavnici popravljaj del tkalskega stroja. Ko je šel v delovno mizo po izvijač se je pri stružnici vrezal v ostružek, ki je ležal na tleh in si poškodoval levo nogo nad gležnjem.

12. julija se je ponesrečila pri delu Marija Jeršin, tkalka.

Imenovana je čistila tkalski stroj. Med čiščenjem je hotela z desno roko pitisniti skrinjice navzdol. Nenadoma pa so skrinjice padle navzdol in ji poškodoval prste na desni roki.

13. julija se je ponesrečila na poti z dela Ida Blažič, tkalka.

Imenovana se je peljala s kolesom iz službe. Pred hotelom Metropol je prednjo zapeljal mopedist, zaradi česar je padla ter si poškodovala desno nogo v gležnju.

13. julija se je ponesrečila na poti na delo Darinka Hudorovac, delavka v predilnici II.

Imenovana se je peljala iz Ruperč vrha s kolesom v službo. Med potjo je zapeljala na pesek, zaradi česar je padla ter si poškodovala desno nogo v kolenu.

13. julija se je ponesrečil pri delu Franc Klemenčič, delavec v predilnici II.

Imenovani je na previjalnem stroju rezal z nožem vlakna, ki so navita na valček. Pri tem mu je nož spodletel, da se je vrezal v levo roko nad zapestjem.

25. julija se je ponesrečil na poti na delo Milan Teropšič, vlagalec osnove.

Imenovani se je peljal iz vasi Češnjice z motornim kolesom v službo. Na slabi in izprani cesti mu je motorno kolo spodneslo, tako da se je naslonil na obronek in si pri tem poškodoval levo roko v rami.

2. avgusta se je ponesrečil pri delu Jože Murn, delavec v predilnici II.

Imenovani je delal na stroju III. pasaže. Pri prenašanju lonca, v katerem je bil česanec, je nerodno stopil ter si pri tem poškodoval levo roko v gležnju.

12. avgusta se je ponesrečila pri delu Pavlina Avbar, delavka na dublirnem stroju.

Imenovana je delala na dublirnem stroju. Med delom je zaradi naglice udarila z desno roko po stroju ter si poškodovala sredinec desne roke.

31. avgusta se je ponesrečila pri delu Štefanija Mlakar, delavka v predilnici II.

Imenovana je delala na predilnem stroju. Ker se je material navil na valček, ga je skušala odstraniti z medeninasto kljuko. Pri tem ji je kljuka spodletela, tako da si je poškodovala prste na desni roki.

5. septembra se je ponesrečila na poti na delo Štefka Kocjan, pomožna kuharica.

Imenovana se je peljala iz Gotne vasi s kolesom na delo. Med vožnjo ji je prišla zračna tlačilka, ki jo je imela v mreži obešeno na krmilu, med špice sprednjega kolesa, tako da je padla ter si poškodovala glavo in trup.

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU JULIJU IN AVGUSTU 1966

Naslednja tabela nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu juliju 1966 in v mesecu juliju 1965.

Oddelki	Julij 1965				Julij 1966			
	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
Skup. služ.	104	4,09	77	3,03	42	2,07	42	2,07
Tkalnica	766	10,24	511	6,80	676	10,17	527	7,93
Pred. II	242	10,30	188	8,00	273	8,27	177	5,36
Avretura	223	6,94	142	4,41	158	6,13	97	3,76
Inv. vzdr.	107	6,19	107	6,19	22	1,78	22	1,78
Predil. I	477	8,57	219	3,93	243	5,55	160	3,65
Skupaj	1.919	8,39	1.244	5,43	1.414	7,01	1.025	5,08

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu juliju precej višji kot v mesecu juniju, vendar pa precej nižji kot v istem mesecu lanskega leta.

Tudi v mesecu juliju ima najvišji odstotek predilnica II (7,93 %), sledi tkalnica (5,36 %), apretura (3,76 %), predilnica I (3,65 %), skupne službe (2,07 %) in investicijsko-vzdrževalni sektor (1,78 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu juliju so bili:

- nega družinskih članov	178 dni
- nesreče izven dela	169 "
- nesreče pri delu	83 "
- psihonevroze	80 "
- revmatizem	53 "
- TBC	45 "
- bolezni želodca	36 "
- bolezni respiratornega sistema	34 "
- obolenje ven	29 "
- bolezni živcev	26 "

Naslednja tabela pa nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu avgustu 1965 in v mesecu avgustu 1966.

Oddelki	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
Skup.sl.	139	5,81	87	3,63	33	1,46	33	1,46
Tkalnica	666	9,24	440	6,10	680	9,44	536	7,44
Pred.II	165	6,82	139	5,74	364	10,24	249	7,01
Apertura	157	5,29	118	3,98	122	4,34	74	2,63
Inv.vzd.s.	42	2,48	42	2,48	56	4,16	56	4,16
Pred. I	400	7,51	198	3,75	269	5,63	170	3,55
Skupaj	1569	7,15	1024	4,68	1524	6,94	1118	5,09

Iz tabele je razvidno, da se odstotek bolezenskih izostankov v mesecu avgustu nasproti mesecu juliju ni bistveno spremenil; nasproti istemu mesecu lanskega leta pa je precej višji.

Najvišji odstotek bolezenskih izostankov ima v avgustu tkalnica (7,44 %), sledi predilnica II (7,01 %), investicijsko vzdrževalni sektor (4,16 %), predilnica I (3,55 %), apretura (2,63 %) najmanj izostankov pa imajo skupne službe (1,46 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu avgustu:

- nega družinskega člana	216 dni
- nesreče izvan dela	183 "
- razne ženske bolezni	129 "
- psihonevroze	69 "
- nesreče pri delu	63 "
- angina	47 "
- revmatizem	46 "
- bolezni živcev	41 "
- bolezni želodca	41 "
- bolezni respiratornega sistema	36 "

Mirko Jakša

NEKAJ NOVOSTI S PODROČJA PREŠERNOVE DRUŽBE

Da bi olajšali delo in stroške pri naročnikih, se je Prešernova družba odločila za vpisovanje rednih članov Prešernove družbe, katerim članstvo preneha le na podlagi pismene odpovedi.

Tako bi poverjeniki usmerili svojo dejavnost le na obnavljanje naročnikov, predvsem pa na pridobivanje novih rednih, podpornih in temeljnih članov. Vsi stalni člani dobijo posebne izkaznice ter prejema redno letno knjižno zbirko, in desetkrat na leto časopis "Knjižna polica", ki jih bo seznanjal z vsemi novostmi na slovenskem knjižnem trgu. Objavljal bo kritike, intervjuje in odlomke iz del pomembnejših avtorjev. To bo list, ki bo pomagal slovenskim bralcem vseh stopenj izobrazbe in zahtevnosti, da se bodo lažje orientirali na slovenskem knjižnem

likovnem trgu. S posredovanjem uprave Prešernove družbe bo redni član lahko naročal okoli 50 različnih knjig drugih založb z 10 - 15 % popustom.

Uprava Prešernove družbe bo organizirala za redne člane servisno službo, tako da bi člani po svoji želji naročali in obročno odplačevali knjige katerekoli založbe.

Stalni člani bodo obenem tudi člani klubov Prešernove družbe. Klubi bodo zanje organizirali literarne pogovore, srečanje s književniki, prirejali ustrezne filmske prireditve, razstave itd.

Vsi dosedanji člani Prešernove družbe in tisti, ki želijo postati redni člani, lahko prejmejo vpisnice in informacije pri poverjeniku Prešernove družbe. Ker bo časopis "Knjižna polica" začel kmalu izhajati, prosim, da se čimprej vpišete med redne člane.

Za članarino 20,00 N din boste prejeli:

1. vsak mesec časopis Knjižna polica;
2. konec leta redno knjižno zbirko:

Prešernov koledar 1967,
Smiljan Rozman: Poletje, roman,
Anton P. Čehov: Dvoboj, povest,
Vera in Aleš Bebler: Otroci zemlje in morja, potopis,
Dr. Emilijan Cevc: Slovenska umetnost z 32 stranmi slik v bakrotisku in 16 strani barvnih reprodukcij.

Tisti člani, ki ste že plačali članarino za broširano zbirko, pa bi sedaj rajši v trdo ali platno vezane knjige, jih lahko dobite, če doplačate 2,00 N din oziroma 4,00 N din za vsako knjigo.

Justin Kranjčič,
poverjenik Prešernove družbe
za Novoteks

NAŠA KRONIKA

Poročila sta se:

Slavka Zobenica - poročena Kovačević in Jože Žagar.

Novoporočencema želimo veliko sreče in zadovoljstva ter najlepše čestitke !

Rodile so:

Marija Ferenc - dečka, Marija Kočijaž - dečka, Breda Košir - deklico, Marija Novak II - dečka, Anica Krapež - deklico, Jožefa Junc - deklico, Jožefa Kobe - dečka in Marija Kragl - dečka.

Mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko zdravja in najlepše čestitke !

V podjetje je prišel:

Rajko Gorenc.

Novemu članu našega delovnega kolektiva želimo mnogo uspehov pri delu in veliko osebnega zadovoljstva !

Podjetje so zapustili:

Jožefa Šavrič, Vida Jakše, Albina Mihalič, Jože Bregant, Jože Cunk, Vida Retelj, Ludvik Judež, Franc Rauh, Vera Rukše, Marija Košmrlj, Janez Blažič in Karolina Pezdirc.

Na odsluženje vojaškega roka pa sta odšla:

Vinko Opalk in Jože Miklič.

Dne 4.11.1966 je stanje zaposlenih 906. Od tega je 606 žensk in 300 moških.